

## **Észrevételek a hungarikum törvénytervezethez**

### *Általános észrevételek*

A törvénytervezet megfelelő keretet biztosít nemzeti értékeink feltárására és jegyzékbe vételére a társadalom széles rétegeinek a bevonásával. A törvény a hagyományos és tájjellegű mezőgazdasági termékek és élelmiszerek összegyűjtésére irányuló HÍR program során korábban jól bevált területi és ágazati gyűjtőmunka módszerét továbbfejlesztve és kiszélesítve, felmenő rendszerű Nemzeti Értékpiramist hoz létre nemzeti értékeink azonosítására és rendszerezésére.

Az első körben tett munkacsoporti észrevételeink jó része beépítésre került a mostani tervezetbe:

- 1) Kikerült a tervezetből a nemzeti kincs meghatározása
- 2) A magyar értéktár elemei az ágazati értéktárban szereplő nemzeti értékek. ld. 8§ (1) a
- 3) Az új tervezet szerint az európai uniós vagy nemzetközi oltalom alatt álló nemzeti értékek külön elbírálás nélkül hungarikumnak minősülnek ld.11§ (3)
- 4) A törvény a HNB feladatává teszi a Kormánynak való jelentéstételen kívül a javaslattételt is a hungarikumok fenntarthatóságáról és hasznosíthatóságáról ld. 15§ (2)
- 5) A hatásvizsgálati lapon korábban szereplő megfogalmazás, mely szerint „nem javítja a vállalkozások helyzetét” helyett javaslatunk szerint már az a megfogalmazás szerepel, hogy „hosszabb távon javítja az érintett hazai kis- és középvállalkozások életképességét.”

Korábbi észrevételeink nem érvényesülnek a tervezetben a következő esetekben:

- 1) A vitás kérdések között szerepel az előterjesztésben, hogy a társadalmi és szakmai oldalról jogos az elvárás a feladatok állami támogatására, de a jelenlegi gazdasági helyzetben aránytalan terhet róna a költségvetésre a korábban ismertté vált elképzelés: a GDP 0,5%-át kitevő, azaz 130 Mrd Ft e célra való elkülönítése. Ebben a helyzetben is szükséges a törvény által a VM-re ruházott feladatokat a minisztérium költségvetés által **kötelezően finanszírozandó feladatok** között szerepeltetni. A másik lehetőség pedig az lenne, ha hazai és uniós pályázati pénzeknek egy bizonyos százalékát a törvényben kitűzött feladatok megvalósítására fordítanánk. További problémás terület az önkormányzatokra bízott feladatok ellátásának a finanszírozása.
- 2) Az új tervezetbe sem kerültek a HNB-be bevonásra a **társadalmi civil szervezetek** képviselői. A részletes indoklás viszont kitér arra, hogy az ágazati szakbizottságok munkájában részt vesznek a szakmai szervezetek.

- 3) A hungarikum tanúsító védjegy használatának ellenőrzését korábban **független tanúsító szervezet(ek)re** javasoltuk bízni. A mostani tervezet ezzel a feladattal a VM-et bízza meg.
- 4) Az új tervezetből kikerült a helyi érték fogalma, amelynek korábban pontos meghatározását kértük. Az új tervezet a nemzeti érték és a hungarikum fogalmát általánosabban fogalmazza meg, **kimaradt a különleges minőségi követelményeknek való megfelelés kritériuma**. Véleményünk szerint a minőségi követelmények pontos meghatározása alapvető feltétele, hogy **hiteles és szakmailag megalapozott értéktárak** jöhessenek létre. Az egyes települési értéktárak közötti koherencia biztosításával teremthetünk szilárd alapot a nemzeti értéktárnak. Az uniós és nemzetközi oltalom iránti kérelmek esetében is alapvető feltétel a követelményeknek megfelelő termékleírás benyújtása. **A minőségi követelményeket és az azoknak való megfelelés ellenőrzésének** feltételeit jogszabályilag meg kell teremteni.
- 5) A törvényi szabályozás akkor válik teljessé, ha a hungarikumokkal kapcsolatos fogyasztói tájékoztatás fontossága, a **fogyasztói tudatosság formálása** is megjelenik benne. Ezt már gyermekkorban meg kell kezdeni, ezért az **iskolai képzésbe** is kerüljön be a nemzeti értékeinkkel kapcsolatos ismeretek oktatása.

A fenti szempontokat a Törvény végrehajtásáról szóló Korm. rendelet kidolgozása során feltétlenül kérjük érvényesíteni.

Az EOQ MNB részéről különösen fontosnak tartjuk, ezért lehetőleg már a Törvény által, de a törvény végrehajtási szabályait meghatározó Korm.rendeletben mindenképpen **kerüljön rögzítésre**, hogy

- a termékek esetében a hungarikummá/nemzeti értéké nyilvánítás feltétele a termékleírásban rögzített különleges minőségi követelményeknek való megfelelés;
- a termékleírásban rögzített különleges minőségi követelményeknek való megfelelés ellenőrzését független tanúsító szervezetek is végezhetik;
- a HNB az általa kiírt pályázatok értékelésébe bevonja a társadalmi szervezeteket.

További észrevételeink:

**A törvény céljának kell tekinteni**, a hungarikumok rendszerezésén, folyamatos bővítésén és megőrzésén túl **nemzeti értékeink uniós és nemzetközi elismertetésének elősegítését** is. Ezzel kapcsolatban a Magyar Országgyűlés a 77/2008. (VI. 13.) OGY határozat 4. pontjában a kormány feladatává tette, hogy ösztönözze az agrártermékek eredet-megjelölései és földrajzi jelzései közösségi oltalmának megszerzését, valamint a hagyományos különleges tulajdonságú termékek közösségi elismerését. Ennek az Országgyűlés által deklarált feladatnak a törvényi szintre emelését fontosnak tartjuk. Ezért kérjük, hogy a **törvény célja 1.§-ban szerepeljen nemzeti értékeink uniós és nemzetközi elismertetése** is.

A 77/2008. (VI. 13.) OGY határozat 3. pontja felkérte a Kormányt, hogy vizsgálja meg a hungarikumok körébe tartozó, Hagyományok - Ízek - Régiók program keretében létrejött, a hagyományos mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket tartalmazó gyűjtemény

**bővítésének és hasznosításának**, valamint a határon túli magyarlakta területeken való gyűjtőmunkához szakmai segítség nyújtásának lehetőségét. A HÍR gyűjteményre vonatkozó utalás csak a részletes előterjesztés 3.3.3. Ágazati értéktár részében szerepel: „Minden hatáskörrel rendelkező minisztérium kezelésében fellelhető egy vagy több nemzeti értékeket tartalmazó értéktár, ilyen például a Vidékfejlesztési Minisztérium gondozásában megszületett Hagyományok-Ízek-Régiók (HÍR) Gyűjtemény, amely Magyarország hagyományos és tájjellegű élelmiszereit rendszerezi. Továbbá a nemzeti értékek részét képezik és ezért e törvény erejénél fogva a Magyar Értéktárba tartoznak az egyes hatáskörrel rendelkező állami szervek nyilvántartásában szereplő, európai uniós oltalommal rendelkező nemzeti értékek, valamint a nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek. Valószínűsíthető tehát, hogy **a tárcáknak külön gyűjtőmunkát már nem kell végezniük.**” A korábbi OGY határozatban megfogalmazott célkitűzést a **HÍR gyűjtemény bővítésére és hasznosítására továbbá az ehhez szükséges szakmai segítségnyújtást** - a törvény által is rögzített folyamatos bővítési célkitűzéssel összefüggésben – **továbbra is kiemelkedő feladatnak** tartjuk.

További javaslatunk:

A nemzeti gasztronómiai kultúrák nemzetközi elismertetésének számos példáját ismerjük: Az olasz gasztronómia kultúra „mediterrán diéta” néven 2010. novemberében felkerült a szellemi kulturális örökség listára. Tudomásunk szerint a listán szerepelnek még a francia ünnepi étkezések is. A „spanyol reggeli” nemzetközi elismertetésére irányuló kezdeményezésről pedig a közelmúltban értesültünk. A hungarikum törvény elfogadása után lehetővé válik gasztronómia kultúránk kiemelkedő elemeit nemzeti értékeink közé sorolni. Ezzel párhuzamosan össze kellene fognunk az érintettekkel a magyar gasztronómia értékeinek nemzetközi szintű elismertetéséért. Ehhez pedig, ahogy az előbb említett (olasz, francia, spanyol) példák is mutatják, szakmai, történeti, kulturális és táplálkozástudományi érvek is szükségesek. Ez az elképzelés véleményünk szerint összhangban áll a Nemzeti Vidékstratégiai Koncepció célkitűzéseivel is, nemzeti stratégiai programunk része lehetne Ennek szakmai előkészítésében Hagyományos Élelmiszer munkacsoportunk is szívesen részt vesz.

Kérjük észrevételeink, javaslataink szíves figyelembevételét a törvénytervezet véglegesítése illetve a végrehajtási rendelet kidolgozása során.

**Összességében az észrevételek figyelembevételével véglegessé váló törvénytervezet mielőbbi parlamenti betervezését támogatjuk.**

2011. április 17.

Pallóné dr. Kisérdi Imola PhD.  
c. egyetemi docens  
Hagyományos Élelmiszer munkacsoport vezető

Dr. Molnár Pál D.Sc.  
egyetemi tanár  
EOQ MNB elnök